

Har du koll på protokollet?

Det talas mycket om att Internet-adresserna håller på att ta slut – men få verkar bry sig...

Inte ens personer i ledande IT-befattningar prioriterar övergången till ett nytt Internet-protokoll, enligt Network World.

Så kan det inte hålla på länge till – adressrymden i det nuvarande Internet-protokollet beräknas ta slut kring 2011-2012.

Det gamla Internet-protokollet, IPv4, har plats för 4,2 miljarder adresser. Det är mycket kan man tycka, men inte tillräckligt mycket i en ständigt växande IT-miljö.

Med efterföljaren IPv6 finns det plats för mer än 340 sextiljoner adresser, tänk dig 340 med 42 nollor efter och du förstår att det rör sig om ett stort tal bortom normal fattningsförmåga...

Det faktum att IPv4-adresserna kommer att ta slut, betyder inte att de försvinner över en natt.

Många experter menar att det först kommer att skapas en marknad – svart, grå eller vit – där IPv4-adresser köps och säljs.

Vad händer då med Internet den dag då IPv4-adresserna tar slut?

– Internet kommer att fungera som vanligt länge än, men när adresserna tar slut kommer troligen fler och fler att anslutas med NAT, Network Address Translation. Den tekniken gör det möjligt att ansluta många datorer till en internetanslutning med en eller

Forts nästa sida

Bär sig den bärbara?

Analysföretaget Gartner tror inte att den bärbara datorn har någon framtid.

2012 lämnar vi laptopen hemma. Då finns det andra verktyg att använda på resande fot, spår Gartner.

Det låter osannolikt, men jag är knappast mannen att uttala mig tvärsäkert i framtidsfrågor.

1992 satt jag på en konferens i Innsbruck och lyssnade på en forskare vid CERN, som berättade om något han kallade World Wide Web.

Alla blev inte imponerade av vad som sas. Många tyckte det lät krångligt och osannolikt... särskilt de som redan hade tagit det textbaserade informations-systemet Gopher till sig.

Det var med Gopher som världen skulle hållas underrättad, trodde de flesta...

Men de trodde fel.

Den där CERN-forskaren som talade i Innsbruck hette Tim Berners-Lee.

I en nyligen genomförd internationell omröstning om vem som påverkat den informations-teknologiska utvecklingen allra mest under de senaste 150 åren placerades han på första plats.

Det anade jag inte 1992.

Tim kunde knappast heller ana att hans arbete med webben en dag skulle göra honom till Sir Tim Berners-Lee. *LF*

Forts från föregående sida

några få gemensamma IP-adresser, säger Per Nihlén vid SUNET:s driftorganisation NUNOC.

Det medför att vi närmar oss en framtid där många inte kommer att ha en vanlig, publik IP-adress i sin hemmiljö – vilket i sin tur innebär att de inte går att leverera några tjänster.

Per Nihlén berättar att det redan idag finns nätverk i Asien som bara är nåbara med IPv6.

– De som inte följer utvecklingen och anpassar sig till nästa generations protokoll, tackar på sätt och vis också nej till kontakter med några av världens mest framstående IT-länder, konstaterar han.

Det är med en blandning av entusiasm och oro, som Per Nihlén lägger ut texten om IPv6.

Oron har att göra med högskolornas ljumma engagemang. Det är få som plockar ut IPv6-adresser och trafikintensiteten mäter sig snarare i promille än procent.

– Det behövs ett brandtal, konstaterar Per.

Själv brinner han för ämnet mer än de flesta. Det kommer deltagarna på teknikerträffen TREFpunkt i Gävle den 7-8 maj att märka. Då håller Per sitt brandtal!

Olika orsaker

Vad är det då som gör att introduktionen av IPv6 dragit ut på tiden?

För det första har IPv4-adresserna inte tagit slut så snabbt som man först befarade, för det andra har övergången till IPv6 inte varit så enkel som många optimistiska experter trodde i inledningsskedet.

Att IPv4-adresserna räckt så länge beror framför allt på den tidigare nämnda NAT-tekniken.

Det faktum att starka krafter i USA har haft extra stor tillgång till IPv4-adresser, har inte heller påskyndat övergången till ett nytt Internet-protokoll.

Både och

Övergången till IPv6 var tänkt att ske stegvis: först skulle både IPv4 och IPv6 köras i näten (s k dual stack), när så småningom ”alla” körde IPv6 skulle IPv4-trafiken slås av, var tanken...

Men ibland går det inte alltid som man tänkt sig...

Nu oroar sig många att IPv4-adresserna kommer att ta slut innan IPv6 är implementerat överallt.

Det räcker nämligen inte med att ett nät som OptoSunet kan hantera IPv6, det måste också högskolornas nät och utrustning klara av – annars finns ingen möjlighet att nå de datorer som enbart använder IPv6.

Det är med andra ord hög tid för högskolor och universitet att förbereda sig för den verklighet som nästa generations Internet-protokoll för med sig. *LF*

IPv6 inom SUNET

SUNET har reviderat sina IPv6-regler. I det reviderade dokumentet riktas en uppmaning till anslutna organisationer:

- Bygg upp IPv6-kompetensen
- Ansök om IPv6-adresser från registry@sunet.se
- Slå på IPv6 mot SUNET och bygg ut IPv6-stödet i accessnäten.
- Beakta kravet på IPv6-stöd vid anskaffning av ny utrustning, se ändå till att den dominerande IPv4-trafiken kan hanteras.

- Gör era tjänster är nåbara via IPv6 (till att börja med de tjänster som nås utifrån: e-post, webb och DNS)
- Se till att stödpersonal har kunskap om IPv6 så att den kan assistera de som använder IPv6. Särskilt viktigt är det för tjänster som endast kan nås med IPv6.
- Testa IPv6-konnektivitet mot <http://ipv6.sunet.se> (fungerar bara med IPv6).

Här finns hela dokumentet <http://basun.sunet.se/aktuellt/IPv6policy.html>

SUNETTEN

Februari 2008

Sunetten är ett nyhetsblad som vänder sig till nyttjarna av det svenska universitetsdatornätet SUNET.

Nästa nummer kommer ut i april 2008.

Ansvarig utgivare:

Hans Wallberg, utvecklingsansvarig för SUNET och datachef vid Umeå universitets datacentral UMDAC.

Redaktör:

Lennart Forsberg, SUNET-informatör som också är placerad vid UMDAC.

Adress:

Sunetten
UMDAC
901 87 UMEÅ

Telefon:

090 - 786 69 69

Telefax:

090 - 786 67 62

E-post:

Sunet@umdac.umu.se

Webbplats:

<http://www.sunet.se>

Abonnemang och

avbokning av abonnemang:

Sunet@umdac.umu.se

Tryck:

Detta nummer av Sunetten trycks på Original i Umeå. Upplagan är för närvarande 7.500 exemplar.

Originalen har producerats på en Power Mac G5 med programmet InDesign. Ej signerade artiklar svarar redaktören för.

Innehållsrika informationskällor

Det är mycket nu... Informationsflödet på Internet ökar och sökmöjligheterna blir bättre och bättre.

Ändå är det svårt att hålla sig underrättad om allt som händer och sker.

För att bredda sitt kunnande brukar Sunetten ibland studera en kanadensisk blogg och en europeisk nyhetsbank.

Den kanadensiska Internet-entusiasten Bill St Arnold har sin blogg på <http://billstarnaud.blogspot.com/>

Därför går det att beställa nyheter från CANet – den kanadensiska motsvarigheten till SUNET. Ibland kommer det nyheter flera gånger per dygn!

Nyheter med Europa-perspektiv hittar man på Terenas webbplats, <http://www.terena.org/news/community/>

När Sunetten tittade sig omkring i nyhetsflödet häromsistens kunde vi konstatera följande:

Från Europa till Afrika.

Det europeiska nätet GEANT2 är via London nu anslutet till UbuntuNet Alliance, som omfattar länderna Kenya, Malawi, Mocambique, Rwanda, Sydafrika, Sudan, Tanzania, Uganda och Zambia.

Djurstudier.

EENet – Estlands motsvarighet till SUNET – har sedan i januari satt upp en kamera i skogarna utanför Tartu, för att studera djurlivet vid en utfordningsplats. Rävar, vildsvin och mårhundar brukar visa sig där. Se <http://www.eenet.ee/EENet/251.html>

Federica.

EU-projektet Federica ska under två och ett halvt år skapa miljöer som ger forskare tillgång till virtuella nätverksresurser anpassade för sina nätforskningsbehov. Från svensk sida deltar KTH i projektet. Se även: http://www.terena.org/news/fullstory.php?news_id=2215

Ögonoperationer.

CESNET, den tjeckiska motsvarigheten till SUNET, var med och skapade förutsättningarna för en ögonläkarkonferens i slutet av januari, där deltagarna satt i konferenssal och följde operationer i direktsändning med de opererande läkarnas röster i sina öron. Se: <http://www.ces.net/doc/press/2008/pr080124.html>

Väderobservationer.

Holländska SURFnet har gjort en film som berättar hur man genom att använda egna våglängder i det optiska fibernätet kan bedriva klimatologisk forskning, se: <https://videotheek.surfnet.nl/asset-view/43049/>

I exemplet som skildras i filmen använde forskarna sig av en superdator med en kapacitet på 1.500

miljarder beräkningar per sekund. Väderberäkningarna skapade en informationsmängd på totalt 50 terabyte, vilket ungefär motsvarar 10.000 DVD-skivor!

Med så stora trafikmängder behövs självfallet egna våglängder för att trafiken ska flyta friktionsfritt.

Nytt nät i Grekland.

Greklands motsvarighet till SUNET – GRNET – har nu invigt sitt nya optiska fibernät GRNET3.

Ukraina hakar på.

Även Ukraina har anslutit sig till det europeiska nätet GEANT2. Med kapaciteten 100 Mbit/s ansluts de ukrainska nätet URAN med säte i Kiev, från Poznan i Polen.

USA hakar efter.

Begreppet ”Digital divide” för tankarna till bristande datorresurser i utvecklingsländerna, men visst finns det ”delade meningar” även i USA!?

Medan amerikanska universitet ägnar sig åt avancerade höghastighetsaktiviteter, får de amerikanska hemmen nöja sig med betydligt blygsammare bredbandsresurser.

Andra länder planerar för framtiden, men det gör inte USA, heter det i en rapport från EDUCAUSE.

Bland de länder som anses vara mer framsynta än USA, nämns Japan, Kanada, Finland – och Sverige!

Rikast inte snabbast.

OECD-länderna redovisar att 221 miljoner individer har tillgång till bredband. Men det är inte alltid de rikaste länderna som är bäst rustade. I Danmark, Schweiz och Nederländerna har mer än 30 procent av invånarna tillgång till Internet via bredband. I USA är det ”bara” 22 procent som har det. Genomsnittssiffran inom hela OECD ligger på 20 procent.

Filtrering vållar heta känslor på många håll

Nationalencyklopedin vet berätta att det handlar om att skilja uppslamade fasta partiklar ur en vätska eller gas...

Det låter lite gammalmodigt.

Nu är det ju på nätet det filtreras – till glädje för många, till förtret för ännu flera.

Säg censur och tankarna far iväg till diktatoriska länder, där maktapparaten talar om för folket vad folket ska tycka – och tillåtas veta.

Säg filtrering och det låter inte lika dramatiskt – trots att det också är en fråga om censur...

Googles välvilja gentemot den kinesiska staten har upprört många. För att få tillgång till en kinesisk webbadress och den vägen närma sig en av världens största internetmarknader, accepterade Google att censurera sökresultaten i Kina.

Information om Taiwans självständighet och om massakern på Himmelska fridens torg, kan vanligt folk i Kina inte googla sig till.

Varningstext från Rikskriminalpolisen, som dyker upp om man surfar till en sida på spärrlistan.

– Det vore fullständigt otänkbart i vårt land, tycker säkert många utan att veta att filtrering även förekommer i Sverige.

Det är i kampen mot barnporn, som större Internet-operatörer i landet samarbetar med den ideella organisationen ECPAT och Rikskriminalpolisen.

Via ECPAT får Rikskriminalpolisen tips om webbplatser som innehåller barnporn – utifrån de tipsen gör polisen sedan en sin spärrlista som de samarbetande Internet-operatörerna tar till sig i krypterad form.

De som surfar till en spärrad webbplats möts i stället av en var-

ningstext från Rikskriminalpolisen, se bilden till vänster!

Det är många som stött på den texten. Enligt Rikskriminalpolisen visas den mellan 20.000 och 30.000 gånger per dygn.

Stora tal med andra ord...

Av tidningsuppgifter att döma rör det sig för närvarande om uppemot 4.000 spärrade sidor som alla har sitt ursprung utomlands. Rikskriminalpolisens bedömning om vad som är barnporn och inte, vållar ibland upprörda känslor – särskilt när det visar sig att webbplatser ibland spärras på felaktiga grunder.

Riktigt högljutt blev det när Rikskriminalpolisen förra sommaren meddelade att Pirate Bay skulle placeras på spärrlistan.

Många tolkade det som om polisen försökte använda sig av kampen mot barnporn för att angripa den populära fildelningen.

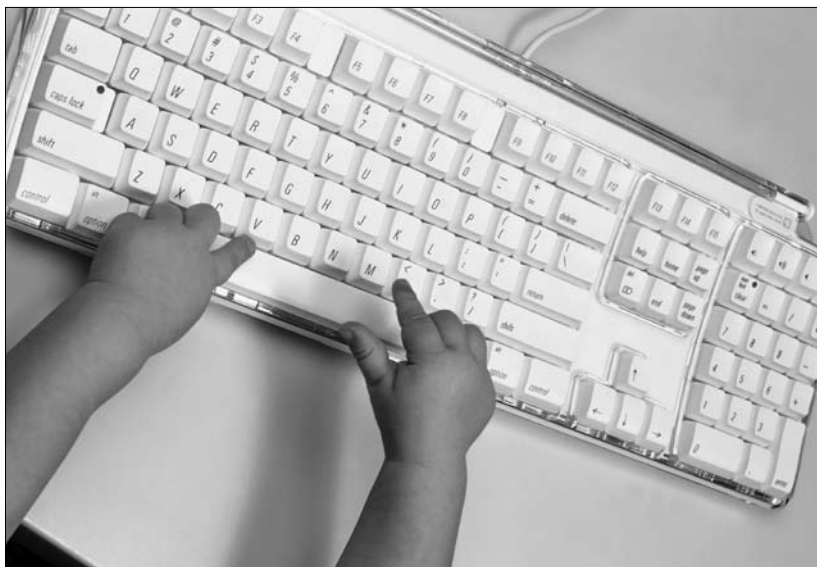
Inskränkt frihet?

SUNET har tidigare – på samma sätt som de kommersiella operatörerna – filtrerat trafik med hjälp av Rikskriminalpolisens spärrlista. Det samarbetet reglerades i ett avtal mellan KTHNOC (som då skötte driften av universitetsnätet) och Rikskriminalpolisen.

SUNET är nu i färd med att skaffa sig ett nytt avtal:

– För oss är kampen mot barnporn ett högt prioriterat område, trots att det finns ett visst motstånd mot filtrering vid högskolor och universitet. De som arbetar med nätfrågor, vill inte känna sig som poliser. Kampen mot barnporn är dock så angelägen, att det inte råder någon som helst tvekan om att universitet och högskolor ska bidra på sitt sätt i den kampen, säger SUNET:s ordförande Mille Millnert i en kommentar på SUNET-webben.

Att SUNET nu arbetar för ett nytt avtal har två orsaker. Den ena har med bytet av driftorganisation

Svenska universitet lyder kristen organisation!

Detta blir en snabbnotering nummer två idag. Missa inte min förra. Jag upptäckte just att

Brev till puckona på SUNET

Hej på er idioter.

Ni kanske borde läsa på lite om det SÅ KALLADE barnporrfiltret och polisens tvivelaktiga användning av detta filter, även känt som bögpors

o En följd av detta är att ingen i Sverige (åtminstone inte på Sunet-anslutna universitet) kommer att kunna forska om barnporr.

KTHNOC bytte sedemera driftorganisation, som jag tror det hette officiellt, eller, mer i praktiken, skars ned till nära nog ingenting, och förmodligen med det filtret. Ergo: Sunet prenumererar numera (att döma av nyheten) i stället på klassiska låtsasfiltreringen via DNS, som vem som helst kapabel att googla och följa skrivna instruktioner, kan kringgå. Det vill säga Sunet får en inkompetent polis i stället för en fångvaktare kapabel att faktiskt upprätthålla påbudet.

Ett axplock från nätet med synpunkter på filtrering.

att göra, den andra är en konsekvens av universitetsdatornätets uppbyggnad, som gör att SUNET inte kan använda sig av samma tekniska lösning som de kommersiella operatörerna i sin hantering av Rikskriminalpolisens spärrlista.

Beslutet att försöka få ett eget avtal med Rikskriminalpolisen, har inte mötts med någon entusiasm på högskolor och universitet.

– I en miljö där forskningens frihet står högt i kurs, står det som kan tolkas som begränsad informationsfrihet för någonting helt annat, konstaterar Hans Wallberg, utvecklingsansvarig inom SUNET.

SUNET-styrelsens beslut att skaffa sig ett eget avtal med Rikskriminalpolisen har också fått bloggare att reagera.

– Kommentarererna har varit kritiska. Min e-postlåda har också fått påhälsning av mycket hårda ord, konstaterar Hans.

Han har full förståelse för att det vid spärrlistans upprättande ibland kan vara svårt att dra gränsen mellan det tillåtna och det otillåtna.

Att både Homer Simpson och Bonsai-träd hamnar på listan, tyder på att det ibland blir fel.

– Det låter så enkelt att filtrera bort barnporr, men så enkelt är det inte, säger Hans och fortsätter:

– Det är en sak att försöka skilja det lagliga från det olagliga, men börjar man blanda samman det olagliga med det olämpliga, är det lätt hänt att hamna i grumligt vatten, konstaterar Hans, väl medveten om det svåra avvägningsfrågor som

personalen bakom spärrlistan har att brottas med.

Svår debatt

Vare sig man är för eller emot filtrering, finns det stor risk att bli missuppfattad.

Är man för filtrering kan det låta som om man är mot det fria informationsflödet. Är man mot filtrering av barnporr, kan det låta som om man är positiv till barnporr.

Kanske är det för att slippa hamna i sådana debatter som Sveriges riksdag och regering nu sett till att surfning på barnporrsidor omöjliggjorts i maktens korridorer?

– Det är ett uttryck för det goda exemplets makt, snarare än ett uttryck för ett faktiskt behov, hävdar många.

För att få ett fungerande barnporrfilter har den förvaltande personalen i riksdag och regering anlitat en kommersiell aktör.

Uppmärksamheten kring filtreringsproblematiken har även skapat en efterfrågan av effektiva program – i Sverige och utomlands.

Först ut med filtrering mot barnporr var faktiskt norska Telenor 2004, ett år före den svenska modellen togs i bruk.

Utvecklingsarbete pågår även vid svenska högskolor. Vid en sökning med Google hittade vi följande dramatiska uttalande av en anställd vid ett tekniskt lärosäte:

– 99 procent av alla kommersiella barnporrsajter drivs av den ryska maffian. Jag skulle kunna råka mycket illa ut om den visste vad jag höll på med. *LF*

Filtrerande föregångare?

Det är inte bara i Sverige, som Internet-trafiken filtreras. Det görs även i Norge, Danmark och Storbritannien – för att ta några exempel...

Filtreringen i de nordiska länderna nämns till och med som framgångsrika initiativ när filtrering förs på tal i andra länder.

Det görs det bl a i Australien, där starka krafter nu agerar för filtrering av allt vad pornografi heter.

Den filtrering av barnporr som nu sker i Storbritannien har även gjort att andra filtreringsivrare tycker sig ha fått luft under vingarna.

I Storbritannien finns det starka regeringsintressen som argumenterar för filtrering av webbsidor som rör militant islamism.

Filtreringsmotståndarna ser en fara i detta, att filtreringstankarna i själva verket är första steget mot en starkt begränsad informationsfrihet i cyberrymden.

– Om det som började med barnpornografi fortsätter med islamism, dröjer det inte länge förrän krav kommer att resas på att även filtrera upphovsrättsligt skyddade alster, befarar en brittisk bloggare.

Debatten i Storbritannien liknar med andra ord den debatt som också förs i Sverige.

NORDUnet i Esbo

Nästa NORDUnet-konferens arrangeras av CSC och FUNET i Esbo utanför Helsingfors – den 9-11 april 2008 är det dags.

FUNET är den finska motsvarigheten till SUNET och CSC är det IT-center som bl a har ansvaret för FUNET.

Med en historia som går tillbaka till 1980 är NORDUnet-konferensen en av de äldsta konferenserna om forsknings- och utbildningsnät.

Under det kvartsseket har det pågått en kontinuerlig utveckling av teknologier och sociala innovationer.

Årets NORDUnet-konferens arrangeras under mottot ”The Biosphere of Grids and Networks”, och vill bl a visa att grid-verksamheten är tätt sammanflätad med forsknings- och utbildningsnäten.

De utvecklas tillsammans och nätverks- och gridteknologier blir allt viktigare för utveckling och forskning.

Det återspeglas även i utvecklingen av nya teknologier, godkända standarder och allmänt vedertagna designprinciper.

Förhoppningen är att årets NORDUnet-konferens ska ge tillfällen för forskare, utvecklare och beslutsfattare att föra fruktsamma samtal om gemensamma utmaningar.

För mer information, registrering och hotellbokning, se: www.nordu.net/conference

– Vad är lagligt och vad är olagligt?

” Det snackas jämt om fildelning – och de som snackar låter alltid så tvärsäkra, när de talar om vad som är lagligt respektive olagligt. Det gör mig osäker. Vad är det som gäller, när det gäller fildelning!?”

SUNETTENS FRÅGE LÅDA

Svar: Fildelningstekniken är laglig. Det är de handlingar man utför med hjälp av fildelning som antingen är lagliga eller olagliga.

För att ta ett exempel: forskare använder sig av fildelning när de utbyter forskningsresultat mellan sig. Det är i högsta grad lagligt!

De rättsliga processerna handlar om andra saker: huruvida det är lagligt eller olagligt att med fildelning sprida och ta till sig upphovsrättskyddat material.

I den diskussionen har många intresseorganisationer också engagerat sig, vilket inte gjort det enklare att sätta sig in i problematiken.

IFPI, Piratbyrån och Antipiratbyrån har olika bevekelsegrunder i fildelningsdebatten – och dessutom vill ju även EU ha ett ord med i laget.

Tonläget är stundom högljutt, vare sig juridiskt skolade eller lekmän yttrar sig.

Var gränsen går mellan det tillåtna och otilåtna råder det delade meningar om.

De fildelare som hittills fällts i svenska domstolar har ofta fått 80 dagsböter, ett straff som för de dömda handlat om ca 20.000 kronor.

Du som vill sätta dig in i fildelningsproblematiken utan att börja studera juridik, kan med trivsamt utbyte göra Bredbandsbolagets fildelningstest på webben:

<http://www.bredband.com/fildelningstest/>

Den testen förbättrar också dina kunskaper.

Eduroam är aldrig fel

När Sunetten skrev om Eduroam i förra numret, kunde noggranna läsare få intrycket att Eduroam-tekniken kräver certifikat.

Så är inte fallet – om sanningen ska fram. Man kan använda certifikat, men man kan också använda andra tekniker. Det finns lösningar med sk säkra tunnlar.

Oklarheten i förra numret förklaras av att en rättelse i ursprungsmanuset endast åtgärdats till hälften.

Skarpögda läsare kan i detta nummer också se att vi stavat Eduroam med stor bokstav – trots att de som arbetar med Eduroam föredrar eduroam.

Det har de sin fulla rätt att göra, men de får också ha full förståelse för att det i svenskan finns regler som säger att namn stavas med stor initialbokstav.

Eduroam är m a o aldrig fel.

SUNET skär ner på informationen

SUNET-styrelsen tar krafttag i kostnadsutvecklingen. Det kommer bland annat att påverka informationsverksamheten.

En grupp inom styrelsen har fått i uppdrag att se över informationsverksamheten, med målet att minska budgeten med 50 procent till 2009. Gruppen ska även formulera en informationspolicy för SUNET.

Staffan Sarbäck, Luleå tekniska universitet, är sammankallande i den utsedda gruppen. Till sin hjälp har han Gun Djerf, Linköpings universitet, Anita Hansbo, Högskolan i Jönköping samt Per Wernheim, Karolinska Institutet.

Nätmöten och arkiv utvärderas

Det är inte bara informationsverksamheten som SUNET-styrelsen ser över – även SUNET-arkivet och nätmötestjänsten kommer att utvärderas.

Utvärderingen av SUNET-arkivet, det som många lärt känna som ftp-arkivet, kommer att göras av SUNET:s tekniska referensgrupp. Den förväntas lämna en rapport till SUNET-styrelsen innan sommaren.

Formerna för hur nätmötestjänsten ska utvärderas är ännu inte fastställda. Gun Djerf, tillsammans med Hans Wallberg, har fått i uppdrag att lämna ett beslutsunderlag till styrelsen, som har sitt nästa sammanträde den 27 mars.

TREFpunkt i Gävle i maj

Nästa TREFpunkt anordnas vid Högskolan i Gävle den 7 och 8 maj. Som så ofta förr arrangeras teknikerträffen i anslutning till säkerhetsorganisationen SUSEC:s vårmöte – SUSEC inleder sitt möte redan den 6 maj.

Internetfonden öppen för ansökningar

För femte året i rad är II-stiftelsens Internetfond öppen för ansökningar.

Fonden finansierar fristående projekt som syftar till att utveckla Internet i Sverige. Under 2008 anslås 5 miljoner kronor, varav 2,5 miljoner kronor kan sökas under våren.

Sedan 2004 har Internetfonden delat ut cirka 8 miljoner kronor i anslag till ett 50-tal projekt som främjar Internetutvecklingen i Sverige.

Samtliga projekt syftar till kunskapsutbredning, nya tjänster, tillämpad forskning eller teknisk utveckling. Bland uppdragstagarna märks såväl organisationer och akademiska institutioner som privatpersoner.

Budgeten för Internetfonden fastställs årligen av II-stiftelsens styrelse.

Ansökningar för vårens omgång tas emot fram till den 31 mars 2008. En bedömningskommitté utvärderar ansökningarna och rekommenderar därefter ett antal projekt. Det slutliga valet av vilka projekt som ska stödjas görs av II-stiftelsens VD och styrelse.

Bedömningskommittén för våren 2008 består av: Bengt Ahlgren, forskningsledare på SICS, Viiveke Fåk, professor vid Linköpings universitet; Patrik Fältström, teknisk expert på Cisco; Erik Geijer, användbarhetskonsult och journalist, Staffan Hagnell, II-stiftelsen (bedömningskommitténs ordförande), Robert Malmgren, konsult, Christer Marking, civilingenjör och Olle Thylander, Vetenskapsrådet.

53 projekt!

I höst har EU-kommissionen presenterat en sammanställning av det sjätte ramprogrammets alla aktiviteter inom området e-infrastruktur.

Det är en diger lunta, som omfattar 53 olika projekt från ALICE till WEIRD – från America Latina Interconnectada Con Europe till Wimax Extensions to Isolated Research Data networks.

Sunetten hoppas kunna berätta om några av projekten i kommande nummer.

Mer information finns på: <http://cordis.europa.eu/ist/rn/home.html>

Utlösande faktor

En flirtande herre på avlägsen ort
sa: Nätdejting i glesbygden är något stort:
– Ja, så långt har det gått
att det bredband jag fått,
nu gör att det går så sagolikt fort.

LF

SUNET/UMDAC
Umeå universitet
S - 901 87 Umeå

Gammalt och nytt på webben

Här kommer ett nytt axplock från webben, med tips på adresser till stort och smått...

Krigsbilder

<http://www.worldwaronecolorphotos.com/>
Färgfotografier från första världskriget.

Rekommendation

<http://www.insuggest.com/>
En svensk tjänst som säger sig vara en rekommendationsmotor snarare än en sökmotor.

Fakta om Europa

http://europa.eu/abc/keyfigures/index_en.htm
Information för dig som vill veta mer om länderna inom EU.

Fildelning

<http://bloggar.se/om/fildelning>
Det bloggats en hel del om fildelning.

Jazz i massor

<http://www.jazz-on-line.com/index.htm>
För dig som tycker om och vill lyssna på gamla jazz-legender.

Kartlagda bloggare

<http://www.kullin.net/2008/01/bloggsverige-3-unga-kvinnor-tarver.html>

De svenska bloggarna har kartlagts för tredje gången.

Kalla fakta

<http://www.exploratorium.edu/poles/index.php>

Det finns forskare som har is i magen och is på hjärnan.

SUNET & SÅNT

En del skaffar sig Hotmail – andra får hotmejl...

Små detaljer gör ibland stora skillnader.

Masskommunikation kan t o m förvandlas till misskommunikation.

Kommunikation är en svår konst. Annars vore det ju ingen konst...

Det är många begrepp som ska begripas – och fast man tänker rätt, kan det ändå bli fel.

Det lärde jag mig av en fritidspolitiker i Umeå för många år sedan. Han hade fått i uppdrag att skicka ett öppet brev till en tidning i stan.

Tiden gick, men något öppet brev såg partivännerna inte skymten av. Till slut tappade de tålmodet och frågade om kollegan fullgjort sitt uppdrag.

– Jovisst, svarade han. Jag har skickat ett öppet brev. Jag är helt säker på att jag inte klistrade igen kuvertet.

Sånt händer inte idag. Nu krävs det finare middagar för att vi ska lägga pengar på kuvertavgiften.

Därmed inte sagt att moderna människor begriper allt...

– Jag vet inte, lär vara den vanligaste meningen i svenska språket.

Det händer t o m att allvetaren Göran Hägg – ibland kallad Gurun Hägg – tvingas ta de orden i sin mun.

I "På Spåret" härom veckan visste han inte vad bokstäverna LAN stod för.

– Länsarbetsnämnden, klämde han ur sig med ett ansträngt leende på läpparna.

Fastän SUNET-ansluten via Stockholms universitet, visste han inget om Local Area Network.

Men helt fel ute var han ändå inte!? Vid en sökning på "LAN" i Wikipedia sägs artikeln om Stockholms län ha 100-procentig relevans – som om det länet vore prickfritt...

Lägg därtill att branschen är nerlusad med andra begrepp som vanligt folk också förväntas känna till – då är begreppsförvirringen nära...

I det här numret av Sunetten berättas t ex att nästa NORDU-net-konferens arrangeras av CSC. Du som hävdar att CSC är ett danskt cykelstall har helt rätt. Men du som tror att konferensen äger rum i Danmark är ute och cyklar. CSC är även ett IT-center i Helsingfors.

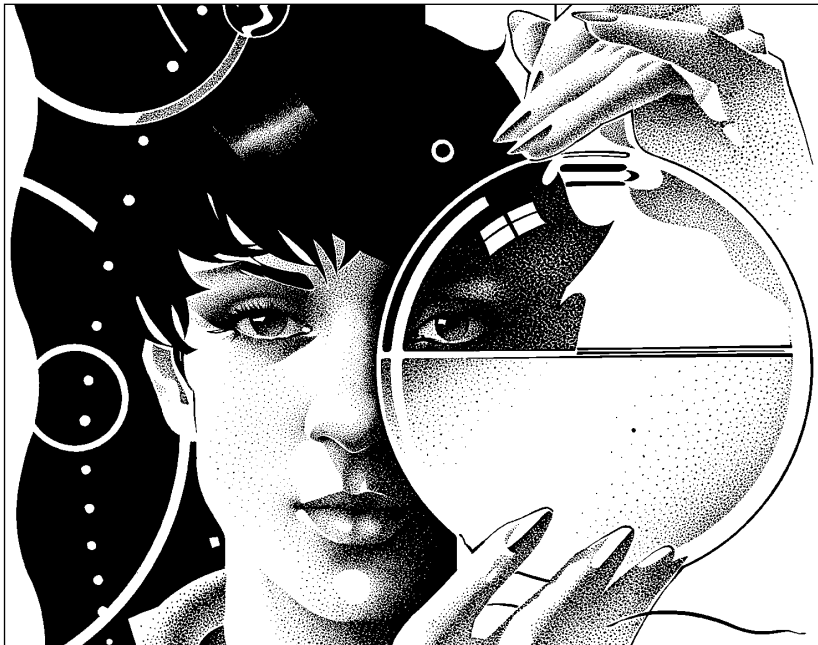
Eller ta artikeln om nästa generations Internet-protokoll. Där berättas nåt om NAT.

Det har inte ett dugg med burmesiska demoner att göra. Det är nämligen skillnad på NAT och nat.

Det handlar inte heller om Nämnden för Avelsvärdering av Tjurar.

De som tror att NAT har en framtid är enbart tjurskalliga.

Lennart Forsberg

– Forskarna jobbar bara halvtid!

– En forskare ägnar halva sin tid åt att försöka lösa sina kommunikationsproblem. Det finns med andra ord bara 50 procent kvar att ägna sig åt forskning.

Påståendet kommer från Ingrid Melve, som talade vid den nyligen avslutade datornätskonferensen i Helsingfors.

Ingrid Melve arbetar till vardags vid Uninett, den norska motsvarigheten till SUNET. Hennes tänkvärda anförande vid NORDUnet-konferensen i Helsingfors blev något av en aha-upplevelse för många.

Hennes skildring av IT-situationen vid högskolor och universitet formade sig till en tänkvärd berättelse som fick många att fundera på framtiden.

Starkt förenklat skildrade Ingrid IT-utvecklingen på tre organisatoriska nivåer: inom högskolan, utanför högskolan och i det som Ingrid kallade den digitala vildmarken.

Tre nivåer som inte alltid drar nytta av varandras erfarenheter...
– När en ung student kommer till universitetet har han eller hon huvudet fullt med Facebook, Twitter och fildelning. Sådana erfarenheter räknas inte i den digitala universitetsmiljön, formulerade sig Ingrid.

Forskarna har det inte heller så lätt.

– Men det är inte deras fel att de ägnar halva sin tid åt att försöka lösa sina mer eller mindre krångliga IT-problem. Det är vi som ska känna oss träffade, vi som jobbar med

FortS nästa sida

Gråt inte, forska!

Kommunikationsteknologin är nu så effektiv att forskare som jobbar heltid, bara hinner jobba halvtid.

Ge forskningen hela din själ, och kommunikationsproblemen stjälar halva din tid...

Visdomsorden från NORDUnet-konferensen i Helsingfors (se spalten till vänster), väcker minnen från en gammal jämställdhetskampanj till liv. Den hade hade ett kvinnligt budskap med kaxigt motto: Gråt inte, forska!

Den gamla sanningen gäller nog inte idag. Knepig datorbestyr kan få vem som helst att ta till tårarna. Datortrubbel bäddar snarare för mottot: Gråt – inte forska.

Själv tar jag dock hellre till invektiven... det svär folk i min omgivning på.

Det är förstas inte nyttigt.

Det lär vara betydligt hälsosammare att grina illa, säger de som vet.

Det finns nämligen forskningsresultat som hävdar att de som gråter ofta lever längre...

Är det på det viset, kanske det är dags för en ny kampanj med nytt motto: Gråt – inte torka!

Tänk på det nästan gång datorn gör dig förtvivlad. Valfyllda tårgångar kan ge dig flera årgångar.

LF

Forts från föregående sida

avancerad datorutveckling borde vara bättre på att lösa deras kommunikationsproblem, formulerade sig Ingrid.

Hon efterlyste samtidigt mer avancerade supportfunktioner vid högskolor och universitet.

Ingrid var mycket tydlig med att det akademiska samhället inte får isolera sig från omvärldens IT-initiativ.

– De digitala resurserna bortom högskolor och universitet, måste finnas tillgängliga för forskare och lärare om de ska kunna göra ett bra jobb, sa Ingrid.

Hon betonade även att verksamheten i det som hon kallade den digitala vildmarken, måste tas på stort allvar av universitet och högskolor.

– Man ska t o m ta YouTube på allvar! Det faktum att människor uppenbarligen vill visa upp sina egna tillkortakommanden för hela världen, kan verka konstigt – men det är inte skäl nog att förringa all den aktivitet som blommar i den digitala vildmarken, sa Ingrid.

Visionärt men svårt

Ingrid Melves anförande var upplyftande visionärt, utan att göra anspråk på att sitta inne med svaren på hur högskolor och universitet ska lösa sina problem och förverkliga visioner.

Att det är en svår konst framgick även av Olivier Martins anförande vid samma konferens.

Olivier Martin har ett förflutet på CERN, men var noga med att påpeka att de av honom framförda åsikterna var hans privata och inte några sanningar sanktionerade av CERN.

– Att kritisera är ingen konst, att försöka vara skapande konstnär är mycket svårare, reserverade sig Martin i sina inledande funderingar kring Internets framtida utmaningar.

– Varför går det så trögt att införa nästa Internet-protokoll, Ipv6? Att det nya protokollet löser framtidens adressproblem är kanske inte en tillräcklig aptitretare för dem som har ansvaret för övergången, frågade han sig bland annat.

Martin nämnde även säkerhetsfrågorna som viktiga faktorer för Internets framtid:

– Skräppost, stulna kreditkortsnummer och stulna identiteter gynnar inte Internets utveckling – även om sådana företelser rimligtvis borde öka säkerhetsmedvetandet.

Martin hade även synpunkter på hur datatrafiken redovisas.

– Den redovisas inte alls i Europa, i varje fall inte på samma noggranna sätt som inom Internet2, sa Olivier Martin.

Han visste även berätta att EU-projektet DEISA och Cern-acceleratorn LHC står för 95 procent av trafiken mellan länder i GEANT.

– Den dominansen gör det befogat att fråga sig i vilken utsträckning finesser som VPN och multicast används i Europa.

Det fanns tvivel i rösten när Olivier Martin ställde sig frågan.

Han tillät sig även tvivla på grid-teknologins framtida potential.

– Den har hittills inte kunnat leva upp till sina ursprungliga föresatser, sa Martin.

Realism, snarare än, optimism präglade hans tankar om Internets utveckling.

– Att någonting anses nödvändigt, tex ett nytt Internet-protokoll, är ingen garanti för att det förverkligas, sa han och fortsatte:

– Jobbar man med Internet måste man vara tålmodig. Det kan ta 15 år innan en ny teknisk lösning anses mogen att tas i drift.

Som om det inte vore nog... Olivier Martin avslutade sitt session som om vore han en pessimistkonsult:

– Internet har stelnat. *LF*

PS! NORDUnet-konferensens samlade dokumentation finns på: <http://www.nordu.net/conference/ndn2008web/home.html>

SUNETTEN

Maj 2008

Sunetten är ett nyhetsblad som vänder sig till nyttjarna av det svenska universitetsdatornätet SUNET.

Nästa nummer kommer ut i juni 2008.

Ansvarig utgivare:

Hans Wallberg, utvecklingsansvarig för SUNET och datachef vid Umeå universitets datacentral UMDAC.

Redaktör:

Lennart Forsberg, SUNET-informatör som också är placerad vid UMDAC.

Adress:

Sunetten
UMDAC
901 87 UMEÅ

Telefon:

090 - 786 69 69

Telefax:

090 - 786 67 62

E-post:

Sunet@umdac.umu.se

Webbplats:

<http://www.sunet.se>

Abonnemang och avbokning av abonnemang:

Sunet@umdac.umu.se

Tryck:

Detta nummer av Sunetten trycks på Original i Umeå. Upplagan är för närvarande 7.500 exemplar.

Originalen har producerats på en Power Mac G5 med programmet InDesign. Ej signerade artiklar svarar redaktören för.

Internetleverantörer lovar runt och håller tunt

Bredband diskuteras på längden och tvären – i Sverige och utomlands.

Från att förr ha handlat om hur bredband ska definieras, rör sig dagens diskussioner mestadels om vad som faktiskt levereras.

Alla leverantörer håller inte vad de lovar...

Debatten tog fart när ADSL-förbindelserna började marknadsföras som bredband. Många påpekade då att ADSL inte är detsamma som bredband – oftast utan att få gehör för sina synpunkter.

Trots invändningarna har leverantörerna fortsatt att dra likhetstecken mellan ADSL och bredband – och det med sådan intensitet att många nog tror att alla som har Internet också har bredband!?

Idag talas det både om ”utlovat bredband” och ”faktiskt bredband”, en specificering som på sitt sätt visar att missnöjet med vad leverantörerna erbjuder fortfarande består.

– ADSL-leverantörerna marknadsför sina produkter utifrån kapacitetstal som kan uppnås under

lyckliga omständigheter. Jag tycker det vore ärligare om leverantörerna talade om vilken lägsta kapacitet de kan garantera, säger Hans Wallberg, utvecklingsansvarig inom SUNET.

Den åsikten har han även framfört i Sverker Olofssons populära konsumentprogram Plus.

Det finns flera förklaringar till varför Internet-kunderna inte får den kapacitet leverantörerna säger sig kunna erbjuda.

Det kan vara för långt avstånd mellan kundens dator och ADSL-utrustningen i leverantörens telefonstation.

Nya kopparkablar kan klara av uppemot 3 km, men med äldre och trögare kablar tappas kraft redan efter 200-300 meter.

En gammal dator – eller en gammal router – kan även begränsa trafikflödet.

Den egna utrustningen kan kort sagt sakna tekniska förutsättningar att ta emot trafik i den utsträckning som leverantörerna säger sig vilja leverera.

Är det för många som använder nätet samtidigt, påverkar det också trafikflödet.

Lek med tanken att en förbindelse har en kapacitet på 1000 Mbit/s. Om 1000 personer använder den förbindelsen samtidigt, har de bara

tillgång till 1 Mbit/s vardera.

Kolla bredbandet

Hur kollar man då vilken kapacitet en Internet-anslutning har? Naturligtvis på nätet! En sådan webbplats är Bredbandskollen, <http://www.bredbandskollen.se>

Det råder dock delade meningar om Bredbandskollens träffsäkerhet. Ett gott råd kan därför vara att kolla sitt bredband flera gånger och på så sätt få fram ett medelvärde.

Även utanför Sveriges gränser finns webbplatser som påstår sig kunna mäta Internet-kapacitet.

En sådan är Speedtest, <http://www.speedtest.net>

Och precis som Bredbandskollen har Speedtest sina tvivlare...

Det har dock inte hindrat BBC från att ta Speedtest till sig för att granska Internet-kapaciteten i ett antal länder.

BBC-undersökningen – mer journalistisk än vetenskaplig – jämförde den av leverantörerna utlovade kapaciteten uttryckt i Mbit/s, med den faktiska kapacitet som kunderna kunde ta del av.

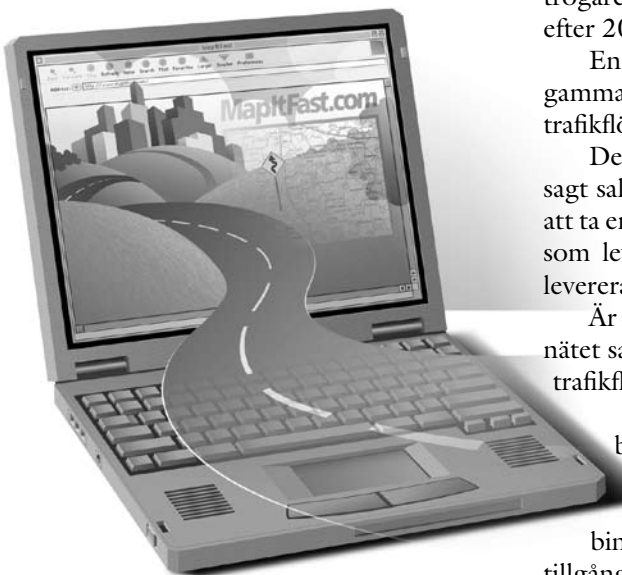
Den jämförelsen var inte smickrande för någon. Enligt BBC lovar Internet-leverantörer över hela världen mer än de kan hålla.

Det är inte ovanligt att kunder bara får en tredjedel av utlovad kapacitet. Det är föga tröst för svenska Internet-användare att svenska leverantörer enligt BBC är bättre än många av sina utländska kollegor på att hålla sina löften.

– De Internet-kunder som inte får den kapacitet, som de anser sig betala för, ska givetvis klaga hos leverantören, säger Hans Wallberg och fortsätter.

– Svenska Internet-kunder har ingen anledning att vara nöjda bara för att kunder i andra länder är mera missnöjda. Jämfört med kapaciteten i Uzbekistan har ju alla det väldigt bra. Där sägs det att man kan få vänta en kvart på att få hem ett e-brev!

LF

Många planer i verksamhetsplanen

OptoSUNET är i drift, trafiken flyter och allt tycks vara under full kontroll.

Det innebär inte att de ansvariga inom SUNET nu kan slå sig till ro och rulla tummarna.

Det finns massor med uppgifter att utföra. Där om berättar den verksamhetsplan som styrelsen nu antagit.

OptoSUNET har varit i drift i ett drygt år – det är mer än ett nät med många år framför sig. De centrala delarna i nätet beräknas vara i drift till 2015 – minst!

För landets högskolor handlar det om att OptoSUNET ska tillgodose såväl dagens som morgondagens kommunikationsbehov.

SUNET ser det också som en av sina huvuduppgifter att uppmärksamma högskolor och universitet på den framtida utvecklingen.

– För många lärosäten är det redan nu hög tid att förbättra sina campusnät. Forskare som behöver OptoSUNET för sin verksamhet, har ingen större glädje av ett kraftfullt nationellt nät om deras lokala cam-

Den optiska utrustningen i OptoSUNET kommer från Ciena.

pusnät fungerar som en flaskhals för trafiken från ända till ända, konstaterar SUNET:s Hans Wallberg.

Han påpekar att högskolor och universitet även måste förbereda sig för nästa generations Internet-protokoll.

– Entusiasmen för IPv6 har varit måttlig i hela världen, men nu tycks det som om generationsskiftet närmar sig. Hur man än gör det, och när man än gör det, så är det inget som görs över en natt. Vissa högskolor kanske behöver ny kommunikationsutrustning, i så fall måste anskaffningen finnas med i högskolans budgetprocess, förklarar Hans som för att betona att skiftet är mer än enbart en teknikalitet.

Kablar anamma

En titt i en datorhall är alltid imponerande.

Kablar, kablar, kablar – överallt kablar ...

För ett otränat öga är det inte lätt att upptäcka den ordning som faktiskt finns.

Det som vid en första anblick ser ut som ett rättbo, kännetecknas i själva verket av ordning och reda – annars skulle datortrafiken haverera tämligen omgående.

Så är det inte alla länder. I vissa sladdrika miljöer finns det gott om rättbon – bildligt och bokstavligt talat. Titta här om du tvivlar:

<http://www.biertijd.com/mediaplayer/?itemid=6435>

I vissa IT-miljöer verkar inte ens rättorna överleva!

Punkt till punkt

Inom SUNET finns också en bedömning att vissa forskare har behov av punkt-till-punkt-förbindelser.

– Man kan se det som ett informationsproblem. Vi inom SUNET måste skaffa oss bättre kunskaper om forskarnas kommunikationsbehov, och forskarna måste få reda på vilka möjligheter som finns med OptoSUNET, säger Hans.

SUNET nöjer sig med andra ord inte med att högenergiforskarna och astronomerna redan upptäckt nätets förtjänster.

Med OptoSUNET finns det plats och utvecklingsmöjligheter för många fler intressenter...

Mera samarbete

I verksamhetsplanen berättas även att SUNET kommer att vidareutveckla samarbetet med gridforskningen – en ambition som även innefattar landets centra för högpresterande datorer.

Internationella engagemang påverkar även SUNET:s verksamhet, det gör t ex aktiviteterna vid partikelfysiklaboratoriet CERN på gränsen mellan Schweiz och Frankrike.

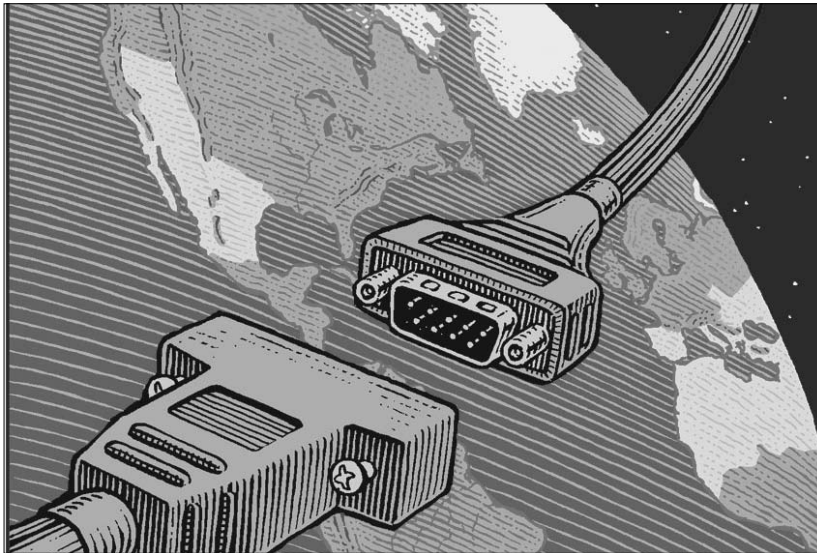
Där står nu en stor partikelaccelerator snart klar att tas i drift. Large Hadron Collider, LHC, invigs i oktober.

I full drift kommer acceleratoren att producera gigantiska mängder data vilket i sin tur blir något av en utmaning för SUNET. Data från LHC kommer nämligen att lagras i Linköping och Umeå samt vid KTH, för att därifrån vara tillgängliga för svenska fysiker.

För att det ska fungera måste SUNET skapa tillförlitliga kommunikationsvägar som kan hantera de stora datamängderna.

Infraservice

SUNET ägnar sig även åt utveckling i olika former. Mest av allt satsas det på det som i internationella sammanhang brukar kallas middleware,

men som i SUNET-sammanhang oftast kallas infraservice.

Litegrann förenklat handlar det om de initiativ som hamnar mellan nätbyggandet och de renodlade tillämpningarna på nätet. Utan infraservice fungerar inte tillämpningarna som tänkt är.

Aktiviteterna är många och inte alltid så enkla att sätta sig in i.

Hör bara vad det handlar om inom SUNET i korta ord: SPOCP, PKI, SWAMI, SWAMID och SCS.

Det här är inte platsen att förklara innebörden av alla tekniska detaljer, vi nöjer oss med att konstatera att väl fungerande infraservice behövs i dagens nät.

Inom SUNET handlar mycket av arbetet med infraservice om samordning. Tjänster och tillämpningar ska kort sagt fungera i alla miljöer. Det handlar bl a om autentisering, auktorisation och policystöd.

Arbetet med krypteringsnycklar för elektroniska identiteter betraktas även det som infraservice.

Mycket av det arbetet bedrivs i en för ändamålet skapad organisation, SWAMI, som finansieras av SUNET och de deltagande universitetet och högskolorna.

SWAMI har i sin tur skapat en identitetsfederation, SWAMID. Högskolor och universitet som ansluter sig till den federationen blir i sin tur en del av eduroam.

eduroam

Med tillgång till eduroam – de ansvariga vill att det ska skrivas med liten bokstav – kan man ansluta sig till trådlösa nät vid vilka europeiska

lärosäten som helst – om även de har tillgång till eduroam, förstås. En praktiskt lösning för de akademiker som ofta är på resande fot med sina bärbara datorer. Var de än är i Europa, kan de slå på sin dator som om de satt hemma vid sitt eget skrivbord.

Trots eduroams förtjänster är det än så länge bara fem universitet i landet som har tillgång till det: Göteborgs universitet, KTH, Stockholms universitet, Umeå universitet och Uppsala universitet.

Man kan på goda grunder påstå att det behövs mer information för att få fler lärosäten att ta eduroam till sig.

Information finns också som en särskild rubrik under delmålen i SUNET:s verksamhetsplan.

Det är mycket som ska göras. Några exempel ur mängden:

- Etablera kontakter med forskarvärlden och på ett tidigt stadium fånga upp deras nätverksbehov.
- Etablera kontakter med högskolornas informationsfunktioner och beslutsfattare.
- Erbjud stöd åt forskare och forskningsanläggningar med speciella krav på nätkapacitet.
- Genomföra TREFpunkter och OptoSUNET-dagar.
- Genomföra översyn av informationsverksamheten för att reducera informationsbudgeten.
- Förverkliga de förslag som översynen av informationsverksamheten kommer fram till.

LF

Kommer Forum få rum?

SUNET har med sitt SUNET Forum försökt uppmuntra dialogen med den administrativa ledningspersonalen vid högskolor och universitet.

Det allra första arrangementet hade SUNET:s finansiering som tema – vilket lockade många deltagare till heldagsövningen på Arlanda.

På senare år tycks det dock som om intresset för SUNET Forum har svalnat. Personer med administrativa ledningsuppdrag har sällan haft möjlighet att närvara.

Trots det ljumma intresset har SUNET inte gett upp tanken på ett livfullt SUNET Forum. I den verksamhetsplan som togs vid senaste sammanträdet sägs också att SUNET Forum ska arrangeras under andra halvan av 2008.

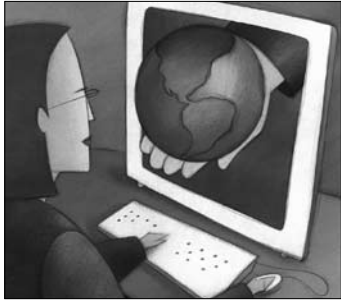
Men alla sanningar vara inte i evighet...

När SUNET-styrelsen på samma sammanträde började planera för nästa SUNET Forum kom man snabbt till insikten att det varken fanns lämpliga frågor eller någon lämplig tidpunkt för ett sådant arrangemang.

Något SUNET Forum blir det alltså inte i höst – det låter vänta på sig till ett senare tillfälle.

När den dagen kommer ska SUNET Forum förhoppningsvis få rum i alla högskoleledningars almanackor.

Vad händer med Marratech?

För ett år sedan köpte Google det i Luleå utvecklade videokonferenssystemet Marratech, som många högskolor använder sig av vid sina nätmöten.

Köpet spred en viss oro för vad som väntade Marratech – och de som började undra för ett år sedan, undrar än idag... något besked från ansvarigt håll har ännu inte kommit.

Däremot har Myndigheten för nätverk och samarbete tagit initiativ till en utvärdering av ett tiotal andra nätmötesverktyg, för att skapa sig en uppfattning om eventuella alternativ till Marratech.

Tester kommer att göras både utifrån tekniska och användarvänliga aspekter.

Utvärderingen ska kort sagt ta redan på hur de utvalda nätmötesverktygen fungerar i pedagogiska situationer.

Som projektledare för utvärderingen fungerar Mats Brenner vid Myndigheten för nätverk och samarbete.

Till utvärderingen har även en styrgrupp knutits. I den ingår:

Mia Lindegren,
Uppsala universitet

Tony Ottosson,
Chalmers tekniska högskola

Claes Asker,
Karlstads universitet

Jan Svärdhagen,
Högskolan Dalarna

Karl Ageberg,
Lunds universitet

– Dags för IP-tv i universitetsdatornätet?

” Det snackas mycket om IP-telefoni, nu för tiden, men det är väl inget som ligger i teknikens framkant? Skulle inte SUNET, som ju brukar vara framåt värre, kunna bjuda på IP-tv istället!?”

SUNETTENS FRÅGE LÅDA

Svar: IP-tv är inte så osannolikt, som det kan låta. Det finns SUNET-anslutna organisationer, som redan efterfrågat en sådan tjänst.

Bland annat har några av de anslutna museerna uttryckt önskemål om att kunna se vissa kanaler.

Därifrån till en fullt utvecklad tjänst är steget dock långt.

IP-tv brukar också kallas ”tv via bredband” eller bredbands-tv. Enkelt uttryckt handlar det om att distribuera kabel-tv i bredbandsnätet istället för i kabel-tv-näten.

SUNET:s engagemang i frågan begränsar sig till att inledningsvis testa möjligheten att distribuera IP-tv via det nordiska nätet NORDU-net.

Hur det testet utfaller – och vad det sedan kan leda till – är svårt att yttra sig om idag.

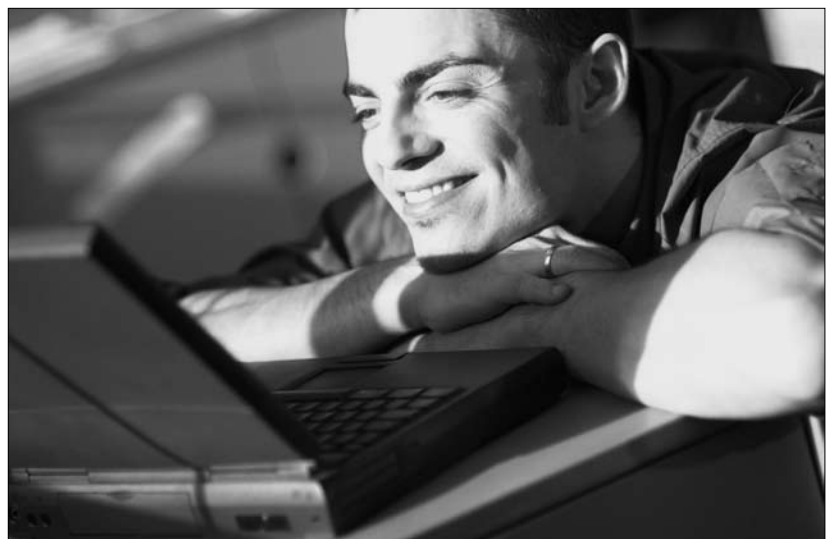
Jämförelsevis har SUNET:s finska kollega FUNET nått mycket längre när det gäller IP-tv.

Företaget Maxisat Oy och det finska IT-centret CSC har nämligen inlett ett samarbete som gör att Maxisats utbud av digitala kanaler, Maxinetti, nu kan ses gratis av dem som är anslutna till det finska universitetsdatornätet.

Anslutna till FUNET är alla högskolor och universitet samt merparten av de statligt ägda forskningsorganisationerna.

Förutom de egna digitala kanalerna kommer det i framtiden även vara möjligt för Maxinetti att sända ut material skapat av och för de anslutna Funet-organisationerna.

Vem vet – om intresset för IP-tv fortsätter att växa, kanske SUNET får göra en studieresa österut!? *LF*

Olle går och Eva kommer

SUNET:s handläggare under många år, Olle Thylander, går nu i pension med ålderns rätt.

Olle har arbetat med SUNET-frågor i ett kvarts sekel! Det administrativa huvudmannskapet må ha flyttats från Forskningsrådsnämnden till UHÅ, till Verket för högskole-service, till Högskoleverket och till Vetenskapsrådet – Olle Thylander har hela tiden följt med på den administrativa resan.

Med sitt lyssnande öra och sina skarpa iakttagelser har han betytt mycket för SUNET:s utveckling.

Hans förmåga att i protokollets form skildra händelsernas utveckling med eftertänksamhet och pregnans har uppskattats av SUNET-medarbetare som kommit och gått under årens lopp.

När sommaren slår ut i full blom, blir Olle ålderspensionär.

Han efterträds på sin post av Eva Stensköld med akademiska meriter som filosofie doktor i arkeologi.

Eva kommer närmast från en tjänst vid Historiska museet. Hon började sin tjänstgöring vid Vetenskapsrådet i början av mars.

Från TREFpunkt till träffpunkter...

Vårens teknikerträff TREFpunkt anordnades vid Högskolan i Gävle den 7 och 8 maj.

Samtidigt som TREFpunkt ägde rum i Gävle arrangerade Terena sin workshop EuroCamp i Stockholm!

Flera andra europeiska möten arrangeras också i Sverige.

Den 9 till 10 juni möts ENPG i Umeå. ENPG är en policygrupp där finansierarna för de nationella, akademiska nätverken är representerade.

Den 8 juli är det dags för en av Terenas sk task forces i Umeå, närmare bestämt TF-Mobility. Dagarna därpå, 9-10 juli, möts TF-EMC2 i björkarnas stad. EMC2 står för European Middleware Coordination and Collaboration.

Infraservice borde intressera flera

Infraservice ligger i tiden. Många som jobbar i SUNET-sfären engagerar sig redan – men visst skulle många flera kunna göra det!?

SWAMI, högskolornas organisation för middleware-frågor, har i dagsläget 13 högskolor och universitet i medlemskretsen. Det är mindre än hälften av antalet akademiska lärosäten i landet.

SWAMI, som står för Swedish Alliance for MiddleWare Infrastructure, har i sin tur skapat en identitetsfederation, SWAMID som står för SWedish Academic Identity.

Båda organisationerna har egna webbplatser:

- <http://www.swami.se>
- <http://www.swamid.se>

Från SWAMI:s webbplats kan du bl a kolla om din egen högskola finns bland medlemmarna.

SWAMI väljer av någon anledning att formulera sig på engelska, medan SWAMID mestadels använder svenska språket.

Den information som ges på båda webbplatserna förutsätter att du har djupa och tekniska förkunskaper i ämnet, för att den ska bli begriplig.

Det är många inga marknadsförande texter som lockar nya medlemmar att engagera sig i infraservice-frågorna.

För att lyckas med den förestasen krävs nog andra initiativ av SWAMI och SUNET?

eduroam

Som en del av identitetsfederationen SWAMID ingår även eduroam – en trådlös teknologi som ger anställda och studenter vid medlemsorganisationerna tillgång till Internet när de besöker andra medlemsuniversitet runt om i Europa

eduroam har blivit mycket populär ute i Europa (se <http://www.eduroam.org/>)

Intresset i Sverige har också ökat – men fortfarande finns mycket kvar att göra.

En titt på webbplatsen <http://www.eduroam.se> visar att endast fem svenska lärosäten har tagit eduroam till sig.

Det är ingen imponerande statistik...

Bankrutt

En bankkund med hemort i Pisa sa: Nu har det börjat att krisa, för till alla som bett har jag kortnumret gett, på kortet så står det ju: Visa.

LF

SUNET/UMDAC
Umeå universitet
S - 901 87 Umeå

Stort och smått på webben

Här kommer ett nytt
axplock från webben,
med tips på adresser
till stort och smått...

Potatisåret

<http://www.potato2008.org/en/index.html>

För dig som älskar knölar och ibland gör mos av dem.

Living & loving

<http://www.livehopelove.com/>

En poets berättelse om hur det är att leva med AIDS och HIV på Jamaica.

Stamcells forskning

<http://www.guardian.co.uk/science/stemcells>

The Guardian berättar om de senaste rönen inom stamcells forskningen.

Vetenskapliga tidskrifter

<http://www.opensciencedirectory.net/>

Ger tillgång till många vetenskapliga tidskrifter i utvecklingsländer.

Nyhetskarta

<http://geosearch.metacarta.com/>

Nyhetsajt, som även pekar ut händelsens centrum på klotet.

Biologiska hörnet

<http://www.biologycorner.com/>

Klassrumsaktiviteter för biologiskt intresserade och engagerade.

Visuellt uppslagsverk

<http://www.infovisual.info/>

För dig som med bildens hjälp vill lära dig mer om biology, anatomy, musik, mode och transporter.

SUNET & SÅNT

Har du mobil?
Har du bredband?
Då kanske du har
mobilt bredband?

Eller har du kanske
mobilt Internet?

Själv vet jag inte vad
jag har... jag vet bara att
jag har vissa likheter med
Fingal Olsson – jag brukar
röra på mig.

Det är inte bara jag som rör mig, hela IT-branschen rör sig – och det rör till det för mig.

Säg **mobil** och alla tänker på en telefon. Det gjorde man inte på 50-talet – då hängde mobilerna i taket.

Säg **bärbar** och alla tänker på en dator – trots att mycket annat också är bärbart. Kassarna från ICA är ofta i tyngsta laget.

Säg **bredband** och alla tror sig ha sjutusan till kontakt med omvärlden. Leverantörerna talar hellre om bredband än berättar om megabit hit och dit.

De snackar vitt och brett om bredband, även om det inte är bredband de snackar om.

Tillvaron blir inte mer begriplig när **mobilt bredband** förs på tal. Är det att ha bredband till mobilen? Eller rör det sig om bredband som rör sig?

Vad det än är, så kan man vara säker på en sak: det är inte bredband! I varje fall inte i betydelsen 5 Mbit/s som en tidig IT-kommission slog fast.

Härom veckan fick jag ett samtal från en av landets större operatörer.

– Vill du ha mobilt bredband, frågade damen.

Jag blev tyst – för jag förstod inte frågan!

Ansluten till OptoSunet som jag är och just då med en bärbar(!) dator med eduroam-anslutning på skrivbordet, tyckte jag mig ha bredband så det räckte och blev över.

Men ett visst mått av telefonvett, kräver trots allt ett artigt svar.

– Gärna för mig, men bara om du kan tala om för mig vad ett mobilt bredband är.

– Ett ögonblick, svarade damen ögonblickligen.

Men svaret var inget ögonblicks verk – för jag fick inget svar.

Hon gav i alla fall mig – och kanske även sig själv? – extra betänketid.

Med en tyst telefon vid örat är det fort gjort att börja tvivla på att man alltid måste vara uppkopplad.

Det har trots allt sina svårigheter att vara allestädes närvarande – många kan inte ens stava till facktermen **ubiquitous**. Och när man väl lärt sig stava till ordet, är det inte säkert man kan uttala det.

Sex laxar i en laxask är rena barnleken...

Lägg därtill att det kostar en slant att vara ubiquitous. Mycket mer än sex laxar. *L Forsberg*